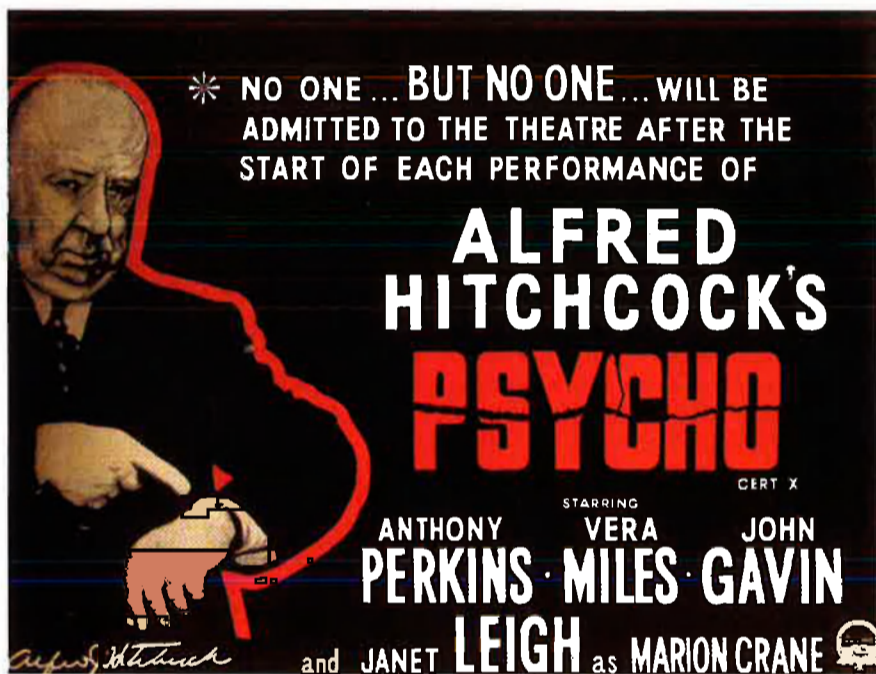

El 'remake' sempre truca dues vegades

La temporada cinematogràfica arriba amb l'estrena d'algunes noves versions, com ara la de *La huella*, el clàssic de J. L. Mankiewicz. La revisió dels clàssics continua essent una de les apostes de la indústria del cinema.

El remake de *Psicosi* (1960) d'Alfred Hitchcock pel realitzador Gus Van Sant feia una reconstrucció de l'original pla a pla.

El *remake* o nova versió d'un film com a recurs creatiu va lligat a la història del cinema. Hi ha qui apunta els germans Lumière com els pioners d'aquesta pràctica, els primers *plagiadors*, que després del rodatge de *La sortida de la fàbrica* van fer-ne una nova filmació amb l'objecte de fer-ne encaixar la durada. Els Lumière, de passada, encetaven una tradició creativa en què els autors es dediquen a rescriure les pròpies obres, costum que ha estat seguit per cineastes com ara Alfred Hitchcock, Fritz Lang, John Ford, George Cukor, etc. El *remake* és, avui més que mai, una pràctica generalitzada de la indústria cinematogràfica, que cada temporada trau la pols i posa a punt un vella història o la versió de Hollywood d'un títol

de la cinematografia europea o asiàtica per a la pantalla gran o el rebost del mercat domèstic. Gènere híbrid per excel·lència, el *remake* deixa en molts casos un regust amarg en la memòria de l'espectador, per la distància entre l'original i la còpia. Quan Sydney Pollack va anunciar una nova versió de *Sabrina* (1952) de Billy Wilder, més d'un crític va tenir un accés d'urticària. Un símptoma que s'intensificà després de veure el film i corroborà el *pecat original* de moltes noves versions: la inutilitat com a producte creatiu. Més desconcertant que la versió de *Sabrina* resultà la de *Psicosi* (1960) d'Alfred Hitchcock pel realitzador Gus Van Sant, en què el director, a més de passar del blanc i negre de l'original al color, feia una reconstrucció de l'original pla a pla, cosa que obligava l'espectador a un joc constant i comparatiu entre la versió vella i la nova. Exercici estilístic o sacrilegi cinematogràfic, segons els gustos.

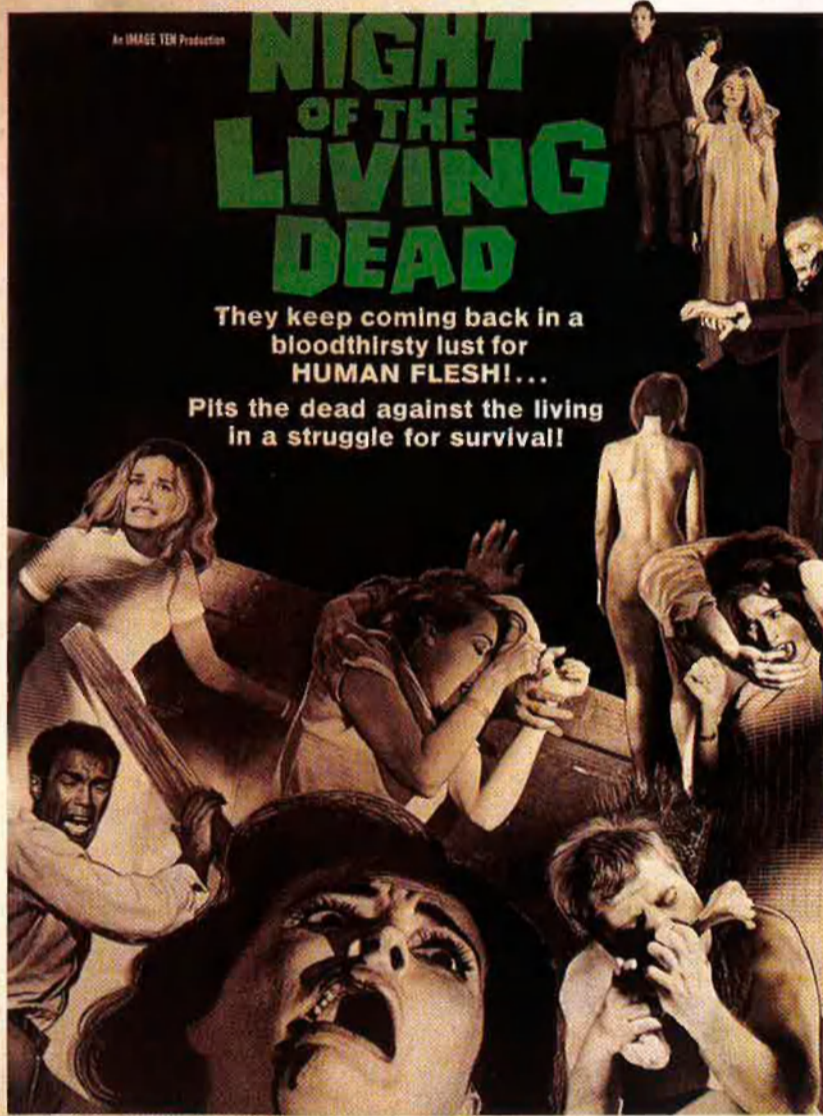
Temptació o pecat, les noves versions han estat objecte d'atenció pels directors de l'edat daurada de Hollywood. Fritz Lang traslladà el paisatge parisenc de *La Chienne* (1931) de Jean Renoir al Greenwich Village, a *Pervertitat* (Scarlett O'Hara, 1954). Billy Wilder féu una versió del clàssic *Luna nueva* (Howard Hawks, 1941) amb *Primera pàgina* (1974) i, sense arribar al *remake*, s'aprofità d'un vell film alemany, *Fanfarses of love* (1932) per a teixir el guió del celebrat *Ningú no és perfecte* (*Some like it hot*, 1958), un títol que cada cert temps apareix com a projecte futur, tot i que fins ara ningú no s'hi ha arriscat; i això que fins i tot es va parlar de Mick Jagger i David Bowie fent els papers que un dia interpretaren Tony Curtis i Jack Lemmon. Martin Scorsese, com anteriorment Bob Rafelson, amb *El carter sempre truca dues vegades*, també s'apuntarà a les noves versions amb un clàssic del cinema de suspens, *El cabo del terror* (J. L. Thompson, 1961), de primer destinat a Steven Spielberg. Si Rafelson havia afegit al seu carter unes bones dosis d'erotisme culinari, Scorsese féu

de Robert de Niro un dels psicòpates més inquietants del cinema dels 90.

Els poderosos tentacles del *remake* han tocat tots els gèneres, sobretot el terror i la ciència-ficció. Clàssics com *La mosca* (Kurt Neumann, 1958) mereixeria la versió d'un realitzador *arty* com David Cronenberg, per bé que se n'anuncia una amb Nicolas Cage. Un altra perla del cinema de ciència-ficció dels anys 50, *La invasió de los ladrones de cuerpos* (Don Siegel, 1956), passà per filtres successius: primer l'excel·lent versió de Philip Kaufman, després l'oblidable incursió d'Abel Ferrara i ara, amb Nicole Kidman i el nou agent 007, Daniel Craig, fent guàrdia dels nostres somnis a *Invasión* (2006), d'Oliver Hirschbiegel. El mestre del terror George A. Romero s'encarregà de propagar via *remake* el virus zombi iniciat per ell a *La nit dels morts vivents* (1968), i continuat a *Zombi* (1978), una altra ració de cadàvers amb insomni; anys després, un altre director, Zack Snyder, tornà a la pantalla l'exèrcit dels morts vivents i degustadors de la carn humana. Anotem també en aquesta llista de versions terrífiques *La matança de Texas*, *Viernes 13*, *La Niebla*, *Carretera al infierno* i *La profecia*, una altra revisió inútil, en què l'únic atractiu -o acudit- era veure Mía Farrow fent de mainadera del futur Lucifer. Si a aquesta passa de noves versions de clàssics dels 70 i 80 del segle XX, hi afegim l'assortiment de versions del cinema de terror oriental, el panorama actual no pot ser més terrífic...

Un goril·la, dos goril·les, tres goril·les. Des que King Kong visità l'Empire State amb Fay Wray, als anys 30 del segle passat, la gran pantalla n'ha servat un record ben viu, malgrat el final luctuós, conegut de tothom. El productor Dino de Laurentiis, als 70, tornà al cel·luloide el goril·la enamorat i la història d'amor impossible entre la bella i la bèstia, però no fou fins al segle XXI que el director Peter Jackson, després de la companyia d'elfs i hòbbits, se n'anà a la jungla a la recerca del gran goril·la. Aquest King Kong, l'últim de la pantalla ara per ara, ha retornat la dignitat perduda al *remake* i ha dut novament el goril·la a la galeria dels mites. A més de viatjar a la selva,

THEY WON'T STAY DEAD!

EL TEMPS

El mestre del terror George A. Romero s'encarregà de propagar via *remake* el virus zombi que ell mateix havia començat a escampar a *La nit dels morts vivents* (1968).

els productors de Hollywood han visitat més indrets per capturar originals adaptables, com ara el cinema europeu. La filmografia francesa ha estat una de les més fèrtils a l'hora de proporcionar-ne títols. *Cousin, Cousine* es convertirà en *Un toc d'infidelitat*; *Tres solters i un biberó* en *Tres homes y un bebé*; *Un elefante se equivoca enormemente* en *La mujer de rojo*; o *La jaula de las locas* en *Una jaula de grillos*. Fins i tot un títol quasi intocables com *À bout de souffle* de Jean Luc Godard es transformarà en *Sin aliento*, i Jean-Paul Belmondo en Richard Gere; això sí, sense tanta roba. En aquesta *transmigració*

del cinema europeu al cinema de Hollywood, anotem empreses impossibles, com Al Pacino provant de reviuir el paper de Vittorio Gassman a *Perfum de dona* de Dino Risi en la nova versió, *Essència de dona*; o Cameron Crowe volent refer *Abre los ojos* d'Amenábar a *Vanilla Sky*, en què traslladà la Gran Via madrilenya a l'illa de Manhattan. Fins i tot algunes noves versions porten, a més de la mudança de paisatge, canvis de menú, i del restaurant taiwanès de *Comer, beber, amar* d'Ang Lee es passa a l'àpat *spanglish* de *Tortilla soup*, film dirigit per la barcelonina Maria Ripoll.

Perles escollides

■ **Ha nascut una estrella** (Georges Cukor, 1956). Aquesta pel·lícula coneixerà diverses versions, però cap com el musical dramàtic dirigit per Cukor i amb Garland cantant els temes de Gershwin. Inoblidable James Mason com a Pigmalió fracassat. La vida del teatre i el teatre de la vida.

■ **Reservoir dogs** (Quentin Tarantino, 1992). Per a la seua *opera prima*, Tarantino es va inspirar en el film *City on fire* de Ringo Lam, un *made in Hong-Kong* policíac mentre feia fer un tomb de 360 graus al cinema negre. La llegenda Tarantino començava...

■ **Rufufú** (Mario Monicelli, 1958). Més que una nova versió, tot un sabotatge del clàssic *Rififi* de Jules Dassin. Apuntem-ne el repartiment: Totó, Marcello Mastroianni, Vittorio Gassman, Claudia Cardinale. La comèdia italiana *al dente*.

■ **Els set magnífics** (John Sturges, 1960). Nova versió d'*Els set samurais* d'Akira Kurosawa. Final de l'edat daurada del *western* i inici dels nous camins del cinema de l'oest contemporani. La música d'Elmer Bernstein va acabar d'arrodonir el mite.

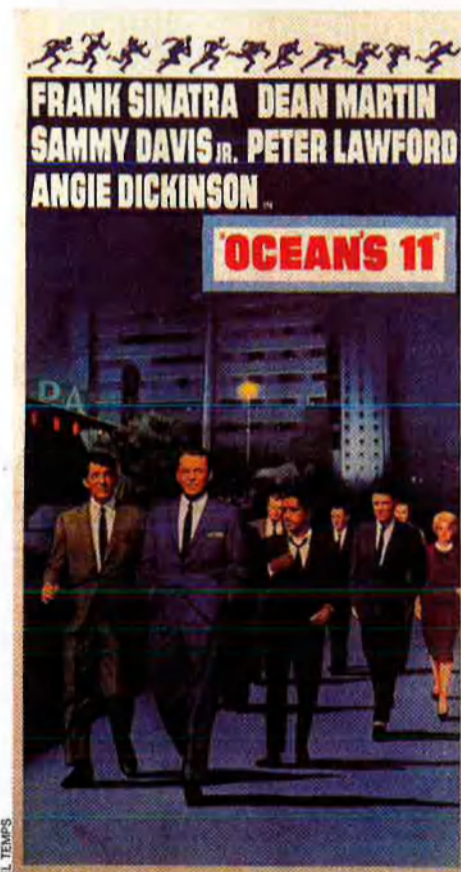
■ **El beso de la mujer pantera** (Paul Schrader, 1981). D'entrada un seriós handicap, l'original de Jacques Tourneur, però Nastassja Kinski va aconseguir que les urpes de la dona pantera mai no foren tan incisives ni *sexys*.

■ **L'home que sabia massa** (Alfred Hitchcock, 1956). Nova versió d'un altre film també dirigit pel mag del suspens als anys 30 del segle XX, amb Doris Days fent la interpretació més dramàtica de la cançó "Qué será, será".

■ **Ben Hur** (William Wyler, 1959). Versió del *Ben-Hur* mut dels anys vint dirigit per Fred Niblo, amb Charlton Heston i Stephen Boyd vivint un amor secret en terres palestines. El peple mai no tornà a lluir d'aquella manera.

■ **El preu del poder** (Brian de Palma, 1983). A partir de l'*Scarface* dirigit per Howard Hawks, una tragèdia shakesperiana trasplantada a la península de Florida, amb gàngsters hispans en el paper de reis escocesos i Miami fent de bosc de Birnam.

■ **Lejos del cielo** (Todd Haynes, 2002). Última aportació destacada al regne del *remake*. A partir dels originals de Douglas Sirk, Haynes revisita per la porta gran el melodrama nord-americà, amb bomba de rellotgeria i tot.

Des que King Kong visità l'Empire State amb Fay Wray, als anys 30 del segle passat, la gran pantalla n'ha servat un record ben viu.

Més estilitzades i renovadores són quasi sempre les noves versions passades pel filtre del musical. *Històries de Filadèlfia*, de Georges Cukor, gràcies al talent creatiu de Cole Porter, arribà feliçment a les pantalles com a *Alta societat*. I *Ninotchka*, la corrosiva comèdia d'Ernst Lubitsch, també amb música del mestre Cole Porter, fou *La bella de Moscou*, amb goig coreogràfic de Fred Astaire i Cyd Charisse. O bé *Cabaret*, de Bob Fosse, que primer passà per la pantalla, *Sóc una càmera* (Henri Cornelius, 1955), després pel teatre —ara ja musical— i tornà novament a la pantalla, amb Liza Minnelli fent el paper de la seua vida. Fins i tot Mel Brooks, un director especialitzat en les versions paròdiques, es va atrevir a traslladar la comèdia de Lubitsch *To be or not to be* al musical. Ara com ara, preparem-nos per a veure la versió musical de *Hairspray*, l'esbojarrada comèdia que realitzà el rei de la cinematografia *trash* John Waters, amb l'al·licient de veure Tony Manero - John Travolta transvestit i repetint el paper que un dia va fer Divine.

Carles Gámez